

בא וראה, (במדבר ח) זאת אשר ללוים, ולא וזאת. שהרי מצד הדין (הקשה) הם באים, ולא מצד הרחמים. אמר רבי יהודה, והרי פתוב (במדבר ד) וזאת עשו להם וחייו. וזה בלוים נאמר, ואתה אמרת זאת, ולא וזאת. אמר לו, ודאי כף זה, והפסוק מוכיח. מי שאוחז סם המות, אם לא יערב בו סם החיים, הרי ודאי ימות. ועל זה, וזאת עשו להם וחייו ולא ימתו, משום שסם החיים מערב אתו. וזאת עשו וחייו ולא ימתו, ודאי וזאת צריך להם, ולא זאת. משום כן וזאת התורה ממש, ביחוד אחד, ביחוד שלם, כלל של זכר ונקבה. ו"ה. זאת - ה' בלבדה, ועל זה זאת חקת התורה.

רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק היו מצויים בבית רבי פנחס בן יאיר. אמר רבי פנחס לרבי שמעון, בבקשה ממך, אתה שעומדים עליו למעלה ודבריך בגלוי, מה שלא נתנה רשות לאדם אחר, בפרשה זו אמר דבר חדש. אמר לו, ומהו? אמר לו, זאת חקת התורה. אמר לו, הנה שאר החברים יאמרו. אמר לרבי אלעזר בנו, אלעזר עמד בעמדתך, ואמר דבר אחד בפרשה זו, והחברים יאמרו אחריו.

קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקים וגו'. בפסוק זה יש להסתכל, ואם ראשונים אלו עשו הסכמה זו בדין תורה ובאו אחרונים ובטלוה, למה בטלוה? והרי מי שמבטל דבר תורה פאלו החרים עולם שלם? ואם זה אינו בדין תורה, אלא הסכמה בעלמא, למה הנעל כאן?

שהיו הראשונים חסידים צדיקים,

תא חזי, (במדבר ח) זאת אשר ללוים, ולא וזאת. דהא מסטרא דדינא (השיא) קא אתיין, ולא מסטרא דרחמי. אמר רבי יהודה, והא כתיב (במדבר ד) וזאת עשו להם וחייו. ודא בליואי אתמר, ואת אמרת זאת ולא וזאת. אמר ליה, ודאי הכי הוא, וקרא מוכח, מאן דאחיד סמא דמותא, אי לא יערב ביה סמא דחיי, הא ודאי ימות. ועל דא, וזאת עשו להם וחייו, ולא ימותו, בגין דסמא דחיי מערב בהדיה, וזאת עשו וחייו ולא ימותו, ודאי וזאת אצטריך להו, ולא זאת. בגיני כן וזאת התורה ממש, ביחודא חד, ביחודא שלים, כללא דדכר ונוקבא. ו"ה. זאת: ה' בלחודוי, ועל דא זאת חקת התורה. רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק, הוו שכיחי בבי רבי פנחס בן יאיר, אמר רבי פנחס לרבי שמעון, במטותא מנה אנת דאוקמי עלך לעילא, ומילך באתגלייא, מה דלא אתיהיב רשותא לבר נש אחרא. בפרשתא דא אימא מלה חדתא, אמר ליה ומאי היא. אמר ליה זאת חקת התורה. אמר ליה הא שאר חבריאי יאמרו. (ד ק"ט ע"א) אמר לרבי אלעזר בריה, אלעזר קום בקיומך, ואימא מלה חד בפרשתא דא, וחבריאי ימרון אבתרך.

קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, ואי אינון קדמאי עבדי הסכמה דא בדינא דאורייתא, ואתו בתראי ובטלוה, אמאי בטלוה. והא מאן דבטיל מלה דאורייתא. פאלו חריב עלמא שלים. ואי לאו איהו בדינא דאורייתא, אלא הסכמה בעלמא, אמאי נעל הכא.

אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה, וברזא עלאה

אלא ודאי בדין התורה הנה, ובסוד עליון נעשה הדבר. ומשום